

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра романської філології та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Б.о. декана факультету іноземних мов
Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО

” _серпня_ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Теорія та історія другої іноземної мови

(обов’язкова)

Освітньо-професійні програми: Англійська мова і література
та друга іноземна мова

Спеціальність: 035 Філологія

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Факультет іноземних мов

Мова навчання: французька

Чернівці 2024-2025 н.рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та історія другої іноземної мови» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова» за спеціальністю 035 Філологія, галузь знань: 03 Гуманітарні науки, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 8 від «27» травня 2024 року).

Розробники: доцент кафедри романської філології та перекладу, доктор філологічних наук, професор Мойсюк В.А.
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри англійської мови

Протокол № 7 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Єсипенко Н.Г.

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету / навчально-наукового інституту

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету /
навчально-наукового інституту

Біженар І.В.

(підпис)(прізвище та ініціали)

@Мойсюк В.А., 2024 рік

Мета навчальної дисципліни:

Метою дисципліни є поглиблення і засвоєння здобувачами освіти основоположних теоретичних питань французького мовознавства у їхньому тісному взаємозв'язку, з одного боку, з практичним оволодінням французькою мовою, а, з другого, із проблемами романського мовознавства, зокрема із найважливішими питаннями історичного розвитку французької мови, з основними характеристиками її системної будови на граматичному рівні, розвитком лексико-фразеологічного складу, стилістичною стратифікацією французької мови. Її викладання спрямовано на формування та розвиток теоретичних знань здобувачів вищої освіти основних аспектів і напрямів дослідження французької мови як другої іноземної, які вони зможуть використовувати в своїй подальшій професійній діяльності.

Матеріал навчальної дисципліни сконцентровано на основних чотирьох аспектах теоретичного вивчення французької мови як другої іноземної, а саме: історії мови, лексикології, теоретичної граматики, стилістики. Порівнюючи здобуті знання з теорії основної мови (англійської), здобувачі зможуть збагатити свою когнітивну компетенцію, що сприятиме не лише кращому засвоєнню нового теоретичного матеріалу, а й розумінню системності французької мови як другої іноземної, що обов'язково знадобиться їм у подальшій професійній діяльності з французької мови.

Результати навчання:

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	3	90	12		12		60	6	іспит
Заочна	2	3	3	90	8				82		іспит

1.1. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	пр./сем.	лаб.	інд.	с.р.		лекц.	пр./сем.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1. Історія та граматики французької мови											
Тема 1. Лінгвістична ситуація Франції минулого та сучасності. Діалекти французької мови	5	2				3	5	1				4
Тема 2. Завоювання Галії. Заснування королівства франків та династії каролінгів.	11		2			9	11					11
Тема 3. Еволюція фонетичної	6	1	1			4	6	1				5

системи давньофранцузької мови.											
Тема 4. Особливості розвитку граматичної системи в давньофранцузькій мові.	8	1	1			6	8	1			7
Тема 5. Граматика як розділ мовознавства.	6		2			4	6				6
Тема 6. Класифікація частин мови. Функціональна транспозиція частин мови.	6	2				4	6	1			5
Разом за ЗМ1	42	6	6			30	42	4			38
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. Лексикологія та стилістика французької мови										
Тема 1. Лексикологія як розділ мовознавства.	5		2			3	5				5
Тема 2. Поняття слова. Проблеми значення слова.	5	2				3	5	1			4
Тема 3. Способи творення слова та шляхи	13	2			2	9	13	1			12

збагачення лексичного складу французької мови.												
Тема 4. Стилїстика як роздїл мовознавства.	5		2			3	5					5
Тема 5. Поняття стилю. Функціональна стратифікація сучасного французького вокабуляру.	8	2			2	4	8	1				7
Тема 6. Поняття стилістичної фігури. Поняття тропу.	12		2		2	8	12	1				11
Разом за ЗМ 2	48	6	6		6	30	48	4				44
Усього годин	90	12	12		6	60	90	8				82

Самостійна робота студента

№	Завдання для самостійного опрацювання
1.	Виконання групового проєкту : «Culture des celtes».
2.	Виконання групового проєкту «Histoire de la Gaule Cisalpine. Histoire de la Gaule Transalpine. Conquête de la Gaule Septentrionale»
3.	Виконання групового проєкту «Royaume des Francs, leur origine et particularités de la culture»
4.	Написання реферату на тему «Division de l'Empire Carolingien»
5.	Виконання групового проєкту на тему: «La France au IX – X siècles : conditions politiques et linguistiques»
6.	Написання конспекту на тему «Evolution de l'accent»
7.	Написання конспекту на тему «Evolution de l'article»
8.	Написання конспекту на тему «Evolution des formes des pronoms interrogatifs et relatifs»
9.	Написання конспекту на тему «Evolution des formes impersonnelles»
10.	Написання реферату на тему «L'objet d'étude de la grammaire. Les liens de la grammaire avec d'autres disciplines linguistiques»
11.	Виконання індивідуального проєкту на тему «L'asymétrie des rapports entre les valeurs et les formes grammaticales d'une catégorie»
12.	Виконання групового проєкту на тему «L'inventaire des parties du discours essentielles»
13.	Виконання групового проєкту на тему «L'inventaire des parties du discours subsidiaires»
14.	Написання реферату на тему «La définition du mot en philologie romane»
15.	Написання реферату на тему «L'objet d'étude de la lexicologie. Les liens de la lexicologie avec d'autres disciplines linguistiques»
16.	Написання реферату на тему «L'objet d'étude de la stylistique. Les liens de la stylistique avec d'autres disciplines linguistiques»
17.	Particularités du français parlé
18.	Emprunts aux langues slaves
19.	Calque comme moyen d'enrichissement du vocabulaire français

Індивідуальна робота студента

№	Тема
1.	Виконання групового проєкту : «Culture des celtes».
2.	Виконання групового проєкту «Histoire de la Gaule Cisalpine. Histoire de la Gaule Transalpine. Conquête de la Gaule Septentrionale»
3.	Виконання групового проєкту «Royaume des Francs, leur origine et particularités de la culture»
4.	Написання реферату на тему «Division de l'Empire Carolingien»
5.	Виконання групового проєкту на тему: «La France au IX – X siècles : conditions politiques et linguistiques»

Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студентоцентрованого навчання; проєктна діяльність; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: дискусія, діалог, самостійно-дослідницька робота, аналіз і рішення ситуативних професійних задач (Case study), робота в парах та міні-групах; мозковий штурм та ін.

Очна форма: навчальна аудиторія з дошкою, підручник, практикум, комп'ютер, колонки, проектор, мережа Інтернет, Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle.

Дистанційна форма: комп'ютер, відеокамера, мікрофон, мережа Інтернет, відеозв'язок на платформі Zoom / Google Meet, Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle.

Політика курсу

Відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, Етичному кодексу та Положенням щодо прав та обов'язків, правил поведінки, академічної доброчесності, доступу до навчання осіб з обмеженою мобільністю та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>).

Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної рейтингової шкали.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (іспиту).

Кількість балів за кожний навчальний, елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів за кожен модуль складає 30 балів.

Студент, який набрав протягом нормативного терміна вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 35 балів, він не допускається до складання іспиту.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається іспит, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю – до 40 балів.

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів вивчення дисципліни (поточне оцінювання) є:

- усне обговорення поставлених проблемних питань – 1 бал;
- виконання тестових завдань – 3 бала;
- усні презентації результатів виконаних індивідуальних або групових завдань – 2 бала;
- захисти індивідуальних або групових проєктів – 2 бала;
- захист рефератів – 2 бала.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28

жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри романської філології та перекладу про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №10 від 29.10.2020), під час проходження цього курсу визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням:

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;

- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті: тренінги, освітні й практичні курси, семінари й вебінари, літні / зимові школи тощо.

Види та форми контролю

Формами *поточного контролю* засвоєння дисципліни є усна та письмова відповідь студента під час аудиторних занять, а також виконання студентом тестових завдань з тем для самостійного опрацювання або захист рефератів і презентацій.

Формою *підсумкового контролю* є іспит, який проводиться в письмовій та усній формі.

Іспит з дисципліни має комплексний характер і складається з двох частин:

1. виконання тестових завдань, які охоплюють увесь навчальний контент – 20 балів;
2. відповідь на питання білету – 20 балів.

Максимальна кількість балів за іспит становить **40 балів**.

Критерії оцінювання відповіді студента на іспиті

Бали	Характеристика відповіді
31-40	студент надає правильні відповіді на тестові питання (75-100%), що охоплюють навчальний контент; надає повну відповідь на поставлені в білеті питання, надає повну відповідь на додаткові питання
21-30	студент надає правильні відповіді на більшість тестових питань

	(50-75%), що охоплюють навчальний контент; надає неповну відповідь на поставлені в білеті питання, надає неповну відповідь на додаткові питання
11-20	студент надає правильні відповіді на меншу частину тестових питань (25-50%), що охоплюють навчальний контент; надає неповну відповідь на поставлені в білеті питання, надає часткову або неправильну відповідь на додаткові питання
0-10	студент надає правильні відповіді лише на незначну кількість тестових питань (0-25%), що охоплюють навчальний контент; надає часткову або неправильну відповідь на поставлені в білеті питання, надає неправильну відповідь на додаткові питання

Питання на іспит

1. L'histoire de la Gaule et sa romanisation
2. La formation du royaume des Francs
3. La situation linguistique en France aux IX-X ss.
4. L'évolution du système vocalique en AF
5. L'évolution du système consonantique en AF
6. L'évolution de l'accent en AF
7. L'évolution des catégories grammaticales des noms et des adjectifs en AF
8. L'évolution des catégories grammaticales des pronoms en AF
9. L'évolution des catégories grammaticales des verbes en AF
10. L'évolution de l'article en AF
11. La définition de la grammaire comme science linguistique.
12. L'objet d'étude de la grammaire.
13. Les types de grammaires.
14. Les liens de la grammaire avec d'autres disciplines linguistiques.
15. La notion de catégorie grammaticale.
16. Les types de catégories grammaticales.
17. L'asymétrie des rapports entre les valeurs et les formes grammaticales d'une catégorie.
18. Les traits pertinents de l'analytisme français
19. Les critères de classification des mots en parties du discours
20. L'inventaire des parties du discours
21. La transposition fonctionnelle des parties du discours
22. La définition de la lexicologie comme science linguistique.
23. L'objet d'étude de la lexicologie.
24. Les liens de la lexicologie avec d'autres disciplines linguistiques.
25. La définition du mot
26. Le problème des limites du mot.
27. La signification du mot.
28. La motivation du mot.
29. La polysémie et la monosémie des mots.
30. Le développement et le changement de la signification du mot.
31. La restriction et l'extension du sens des mots.

32. La formation du mot.
33. La dérivation affixale et la dérivation impropre.
34. Les moyens d'enrichissement du vocabulaire français.
35. Les emprunts et les calques.
36. La définition de la stylistique comme science linguistique.
37. L'objet d'étude de la stylistique.
38. Les liens de la stylistique avec d'autres disciplines linguistiques.
39. La notion du style.
40. Les figures essentielles de style.
41. Les tropes essentiels de style.
42. La différenciation sociale et territoriale du français.
43. Les particularités du français parlé.
44. La langue de SMS.

Рекомендована література

Фахова

1. Гладка В.А., Князева Д.А. Histoire de la langue française: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2008. 108 с.
2. Гладка В.А. Соціолінгвістична характеристика романомовного ареалу: Навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2010. 157 с.
3. Гладка В.А. Фонетична система латинської мови та її розвиток у сучасних романських мовах: Навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. 64 с.
4. Кость Г. Стилїстика французької мови = La stylistique française : навч. посіб для студентів фр. філології. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017.
5. Смушинська І.В. Французька лексикологія: [навч. посіб.]. Київ: Видав. дім Дмитра Бураго, 2015.
6. Porovych M. Histoire de la grammaire française: посібник. Чернівці: Видавничий дім "Букрек", 2014.
7. Porovych M.M. Cours théorique de grammaire française. Morphologie: навчальний посібник. Чернівці: Букрек, 2010.

Допоміжна

1. Гладка В. Неофразеологізація сучасної французької мови: лінгвокогнітивний аспект: в 2 ч. Чернівці: Технодруk, 2018.
2. Гладка В.А. Статус образності в семантичній структурі фразеологізму (на матеріалі французької мови). *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць*. Вип. 807. Романо-слов'янський дискурс. Чернівці: Технодруk, 2018.
3. Гладка В. Функціонально-семантичний підхід до вивчення фразеологізмів у сучасній західноєвропейській традиції. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія*. 2018. № 1. URL : http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/inozem_filol_51_2018.pdf

4. Гладка В.А. Проблема міжрівневого статусу фразеологізму. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 12. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика». URL : http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/eng/archive/12/12_2019.pdf
5. Гладка В. Питання співвідношення когнітивного та конотативного компонентів у фразеологічному значенні. *Advanced Linguistics*. Київ: Вид-во «Політехніка» КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. № 4. DOI: <https://doi.org/10.20535/2617-5339.2019.4>
6. Гладка В.А. Символьна мотивація як один зі способів відображення культури в мові (на матеріалі французьких неофразеологізмів). *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія "Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов"*. № 91. 2020. DOI : <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2020-91-06>
7. Голотюк О.В. Стилїстика французької мови : навч. посіб. для студ.-філологів вищ. закл. освіти. Херсон: ХДУ, 2013.
8. Мойсюк В.А., Гнатенко М.В. Питання вмотивованості складених слів у сучасній лінгвістиці (на матеріалі французької мови). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2021. № 50. Том 1.
9. Arrivé M., Cadet F., Galmiche V. La grammaire d'aujourd'hui. Guide alphabétique de linguistique française. P., 1986.
10. Gak V. S. Essai de grammaire fonctionnelle du français. M., 1974.
11. Gladka V. Métaphtonymie comme un moyen amalgamé de la conceptualisation du monde (à la base des unités néophraséologiques du français moderne). *Intertext : Revistă științifică*. Nr. 3/4 (47/48). Anul 12. Chișinău, ULIM, 2018. URL : <http://icfi.ulim.md/volume/Intertext%20N3-4,%202018.pdf>
12. Lehmann A., Martin-Berthet F. Introduction à la lexicologie. Sémantique et la morphologie. Paris: Nathan, 2000.
13. Moisiuk V., Dziubina O., Liliia S., Sokol M., Konovalchuk S., Rudenko M. (2022). The differentiation of metonymy and metaphor concept in modern linguistic. *Revista De Investigaciones Universidad Del Quindío*, 2022. 34(2). P. 144-151. URL : <https://ojs.uniquindio.edu.co/ojs/index.php/riuq/article/view/907>

Лексикографічні джерела

1. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
2. Тлумачний словник української мови / уклад. Т.В. Ковальова, Л.П. Коврига. Харків: Синтекс, 2002. 672 с.
3. Dictionnaire d'argot, de français familier et de français populaire. URL: <http://www.languefrancaise.net/Bob>
4. Dictionnaire critique de la langue française / Féraud J.-F. 1787–88. URL: <http://artfl.atilf.fr/dictionnaires/>
5. Dictionnaire de français. Paris. URL: <http://www.larousse.fr/dictionnaires>
6. Dictionnaire de l'Académie française. Paris. 1-ère éd. 1694; 4-ème éd. 1762; 5-ème éd. 1798; 6-ème éd. 1835; 8-ème éd. 1932–35; 9-ème éd. 2010. URL : <http://artfl.atilf.fr/dictionnaires/ACADEMIE/index.htm>
7. Dictionnaire des synonymes. URL: <http://www.synonymes.com/>
8. Dictionnaire universel françois et latin / Trévoux F. Delaulne, 1721. URL:

- <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k509819>
9. Diderot D., Le Rond D'Alembert J. Encyclopédie, ou Dictionnaire Raisonné des Sciences, des Arts et des Métiers: en 17 vol. Paris, 1750–65. URL: <http://www.larousse.fr/encyclopedia>
 10. Duneton C., Claval S. Le Bouquet des expressions imagées. Paris, 1990. 1375 p.
 11. Le Grand Robert. Langue française. 2017. URL: <http://grand-robert.lerobert.com/>
 12. Littré E. Dictionnaire de la langue française. Paris, 1846. URL: <http://www.littre.org/>
 13. Nouveau Littré. 2007. URL: <http://www.nouveaulittre.fr/>
 14. Rat M. Dictionnaire des expressions et locutions traditionnelles. Paris: Edition Larousse, 1957. 450 p.
 15. Rey A., Chantreau S. Dictionnaire des expressions et locutions. Paris, 1991

Інформаційні ресурси

1. <https://www.lalanguefrancaise.com/litterature/figures-de-style-guide-complet/>
2. <http://www.laculturegenerale.com/liste-figures-de-style-francais/>
3. <https://lewebpedagogique.com/profeur/files/2013/02/figures-de-style.pdf>
5. <https://www.francaisfacile.com/exercices/exercice-francais-2/exercice-francais-42796.php>
6. <https://www.francaisfacile.com/exercices/exercice-francais-2/exercice-francais-12791.php>
7. <http://www.alloprof.qc.ca/BV/Pages/f1349.aspx>
8. <https://www.espacefrancais.com/les-figures-de-style/>